

Мрія кличе до дії

Милуючись і дихаючи простором цього яблуневого саду, я вкотре жалкувала, що не приїхала сюди в пору його цвітіння, коли розлогі крони дерев утопали у біло-рожевому шумовинні, а стовбур кожного з них оточували розкішні вінки тюльпанів. Причому під кожною яблунею — іншої барви: кому пощастило побачити це диво, не міг вибрати, котра з композицій найкраща. Це була гармонія жовтого, червоного, рожевого, фіолетового, білого, помаранчевого кольорів. Нині на ніжно-зеленій скатертині рівнесьню підстриженого газону палає барвисте полум'я кількох трояндових клумб, наповнюючи сад тонким ароматом. Господи, чим не рай для вічно стривоженої стресами буття, душі? А створили його Зиновій та Тетяна Ковальчуки з Яринівки. Щодо мене, то завдячувати цьому знайомству маю Зої та Богдану Дідичам, які володіють талантом вишукувати і виокремлювати з-поміж загалу людей творчих і незвичайних.

Власне, родовід пана Зиновія можна назвати типовим для нашого краю. А те, що його у радянські часи називали бандерівцем, то у якій поліській сім'ї, скажіть на милість, у сорокові-п'ятдесяті роки минулого століття обійшлося без участі, а ні, то бодай без сприяння УПА?

— Я добре знаю, що це таке — бути сином бандерівця, — розповідає Зиновій. — В школі нами помітувано, на кожному кроці вчителі намагалися підкрес-

ської неволі, називається. Там і помер.

Так склалося, що невдовзі після повернення Дмитра Ковальчука з фронту, від важкої хвороби — бо ж ні лікарів, ні ліків — померла його дружина, залишивши на чоловікових руках двох донечок — Настю і Марію. Що ж, вдів у селі вистачало. 34-річний Дмитро вибрав 25-річну Ганну, чоловік якої загинув на фронті. В нову сім'ю вона теж привела двох дочок

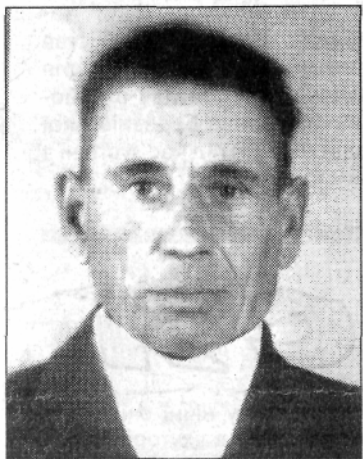
ше у Криму, де до всього українського вороже ставлення. Сестра Марія змушена з тим миритись, бо трое дітей, внуки, власний куток. Не приїжджала в Яринівку з 2011 року. То ми зібралися і відправилися до неї на 60-річний ювілей — родин-

Якось послали нас сапати буряки: спекота страшенна, воду, яку взяли з собою, випили швидко. Аж бачимо, хутір, на хуторі хатина і колодязь видніється. Порядок — вражаючий. Але найбільше потрясіння чекало мене у дворі: я вперше по-

велосю. доглядати хвору маму. Коли вона відійшла у засвіти, брати і сестри не радились довго, сказали: це все твоє, користуйся, розпоряджайся на свій розсуд.

— Я аж заплакав, — згадує він, — і заявив: раз так, на цій хаті ніколи не буде замка для вас.

Так воно і є. На обійсті Ковальчуків сусідують дві оселі: батьківська дерев'яна, така, яку зводили у 60-70 роки минулого століття, але добротна, простора, і



на делегація з 16 осіб. Ото було справжнє свято!

Ну, найвченіша з нас, — усміхається пан Зиновій, — Галина. Чоловік її Володимир Борейко, доктор історичних наук, академік, а вона не хоче відставати від нього, отож захистила кандидатську дисертацію, працює в РДГУ викладачем історії. Їхня

бачив таку траву — неначе килим. Хлопці побігли до криниці, а я не міг ступити в чоботях на таке диво, почав роззуватися. Господиня підійшла, попросила не робити цього. Але зрозумівши, що не переконає мене, швиденько принесла мені збанок з водою. Я таки роззувся і походив босим по траві. З тих

та, яку побудували Зиновій з Тетяною 10 років тому. Кожної суботи і неділі сюди прибувають гості: і з Рівного, і з Вараша, і з Костополя, та й місцеві заходять. Найчастіше приїжджає Галина з дочкою.

— Часом навіть телефонують до Тані, аби сама не йшла з сапокою у город, залишила для них

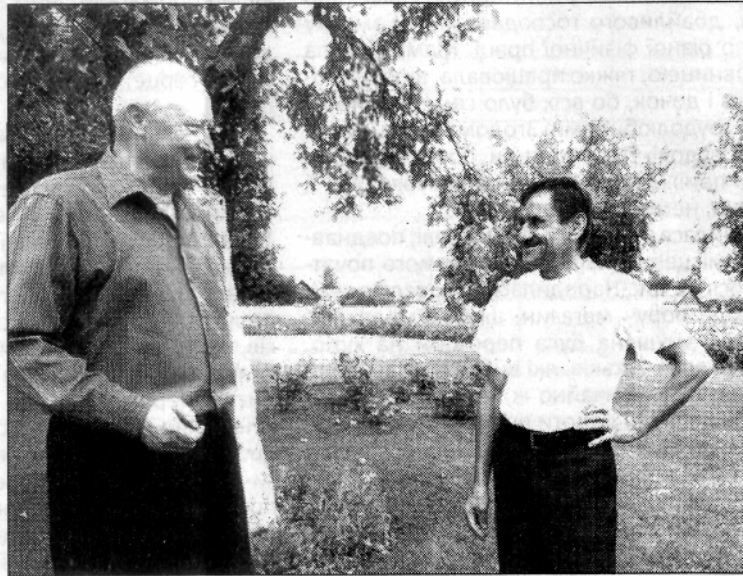
лити, що ми люди другого сорту, що у дитячому віці ой як дошкульно. І це незважаючи на те, що мій тато Дмитро Ковальчук, був на радянсько-німецькому фронті. Взяли його у 1944 році і поставили перед вибором: або йдеш на війну, або сядеш на 25 років у тюрму, бо тебе є за що посадити. Батько вибрав фронт. Вже ген пізніше, незадовго до смерті, на моє запитання, чому так зробив, відповів: "Ну, німця теж треба було комусь гнати. Хотілося, щоб і сім'я менше страждала, навіть, якби загинути довелось".

Родина старших Ковальчуків у воєнні роки проживала на хуторі в урочищі Деркачеве, власне у лісі. Дмитро дружив з Микитою Сьомаком, Марком Никитюком. В хаті постійно перебував хтось із хлопців.

— Батькового брата Йосипа стрибки вбили в Рокитнівському районі, — повертається думками до колишнього пан Зиновій, — Грицька спіймали і відправили в Архангельськ, відсидів 20 років, там і помер. Стаха у 1947-ому заарештували аж у Прибалтиці і відправили на Соловки. Напевне, йому якимось чином вдалося втекти у Фінляндію, бо звіди у 2004 році прийшла єдина звістка, але більше він не озвався. Важка доля спіткала і маминих братів. Остап відсидів у Тюмені 25 років. Несподівано у 1978-ому приїхав у село, але побув тільки 3 дні. Награнули міліціонери, забрали і знову відправили в Сибір — таких, на тверде переконання гебешників, потрібно було ізолювати назавжди. Савелій зовсім молодим потрапив у Німеччину — окупанти вивезли разом з іншими сільськими хлопцями. В 1945-ому уже інші окупанти відправили прямо з поїзда за Урал, звільнили з фашист-

— Ольгу та Антоніну. І з чотирма ой як не просто було справитись — повоєнна пора, нестатки, ні одягу, ні взуття та й з їжею не дуже, — а тут, як кажуть, до двох моїх і двох твоїх додалося ще й семеро наших. Про декретні ж відпустки і не чув ніхто: старші доглядали молодших, так і жили. Та ще й хату взялися у селі будувати.

— А кому, власне, тоді було легко? Але добре вже те, що



жили ми всі дружно і збереглися ці теплі відносини й дотепер, хоч роз'їхалися по всьому світу. Дехто, правда, вже і в засвіти відійшов, залишивши по собі "горбочки рідної землі" і добру пам'ять.

Василь проживає в Яринівці, все життя на колесах — водій. Павло у Санкт-Петербурзі. Люда його — українка, але народилася в Росії, бо її батьки переїхали туди значно раніше. Павло намагається зберігати безсторонність, телефонує, вболіває, а невістка, на жаль, не сприймає подій в Україні. Але ще складні-

дочка Аліна, та ще й моя хрещениця, теж викладає в РДГУ і працює над дисертацією.

Що мене ще цікавить, то це те, як і коли з'явився у Ковальчуків задум створити на своєму об'їсті такий чудовий сад-газон. Виявляється мрія про нього прибула разом із Зиновієм з...Німеччини. Як він там опинився? А служив у радянському війську. Солдати їздили на поля до фермерів, заготовляли для себе

пір і жила у мені мрія виростити такий газон.

Але на українського хлопця з Яринівки чекало ще одне армійське потрапіння. З Німеччини частину, в якій він служив, відправили у Біробіджан, вірніше на його околиці. Вивантажили просто неба, розбили намети — живіть солдатики і будуйте собі військову частину — казарми, склади. Від сопок привозили на величезних машинах щєбінь і скидали його у болото — вимощували безодню і цьому, здавалося, не буде кінця.

— Гнус доводив до божевілля, — згадує Зиновій, — не можна було відкрити очі, у хлопців розпухли і кровили вуха, шия, руки. Мені здавалося, що невідомо за які провини нас привезли на каторгу. А спробуй висловити невдоволення, одразу брали "на олівець", встановлювали особливий нагляд. Пізніше почали видавати сітки, але вони мало що допомагали.

То ж чи варто дивуватись, що хлопці рахували до "дембеля" не тільки дні, а й години. А повернувся додому — нове випробування — від невилікованої хвороби догасав батько і невдовзі помер. Довелося відкласти на деякий час свої плани і піти водієм у колгосп. Але пізніше таки закінчив Вінницький політехнічний інститут, працював у Рівному на автозаправках спочатку оператором, старшим оператором, а потім очолив колектив АЗС з 76 чоловік у центрі міста. Турбот вистачало, адже на території станції був ресторан, магазин. Але коли запропонували будувати АЗС у Білій Криниці з нуля, покинув добре налагоджену справу, якій віддав 14 років життя, і взявся за нову.

А потім Зиновію Дмитровичу протягом чотирьох років до-

задоволення покопатися у землі, — усміхається пан Зиновій.

Правда, городу у Ковальчуків небагато — сім соток. Решту території займає уже згадуваний мною сад-газон.

До цього часу господиня не долучалася до розмови, як то кажуть, ходила поза боком. Зрештою, я вирішила покласти цій ситуації край і рішуче запросила пані Тетяну до гурту — в нашій розмові брав участь і друг родини Богдан Дідич. Однак нічого з того не вийшло, господиня заявила, що вона людина не публічна і взагалі, якби була знала, що тут "таке затівається", то пішла б до лісу по ягоди. На мій здивований погляд береться відповідати не господар, а пан Богдан.

— Є в українській мові чудове слово — подружжя. Так-от, це про Тетяну і Зиновія. Вони завжди і всюди вдвох. Обоє одностудійці, залюблені у природу і квіти, тому їх так багато на об'їсті. А щодо скромності, то Тетяна вважає, що їй, як секретареві сільської ради, не годиться випинатися на передній край.

Я полегшено зітхнула, бо нарешті зрозуміла, де і коли бачила цю миловидну жінку. Проте умовити її стати перед фотооб'єктивом так і не змогла.

Мені цікаво: то як воно було з тим садом-газоном? Невже пані Тетяна так просто погодилася значну частину присадибної ділянки віддати під таке незвичне для села використання землі? Чи пан Зиновій виявив настільки талановиті здібності у вмінні переконувати?

— Сказати правду, ми обоє не надто добре усвідомлювали, — усміхається господар, — у що вплутуємося.

(Закінчення на 12-й стор.).

(Закінчення. Поч. на 4-й стор.)

Об'єми робіт, що їх довелося виконати Ковальчукам, вражаючі. Після того, коли викорчували все зайве, взялися за вирівнювання площі і насипання верхнього шару ґрунту. Крони яблунь підрізали на однакову висоту, прочистили їх. Коли поверхня майбутнього газону стала рівенькою, як стіл, за спеціальною технологією висіяли газонну траву, розбили кілька клумб і висадили троянди. Перед батьківською хатою від вулиці змайстрували альпійську гірку з виткими рослинами.

Догляд за газоном – особлива розмова. У звичайну погоду пан Зиновій косить траву два рази на тиждень – всю площу – і тільки у спеку обмежується одноразовою косовицею. Цей процес у часовому вимірі складає, як мінімум, три години. Само собою, що траву потрібно підживлювати і поливати.

От уже і справді – краса потребує жертв. Однак пан Зиновій не вважає, що повністю перетворив свою давню мрію у життя. Адже створений ним газон ще далекий від ідеалу – того рукотворного дива, яке він побачив у Німеччині.

Щодо односельчан, то вони по-різному ставляться до захоплення Ковальчуків. Одні вважають його за дивацтво, інші – засуджують, переважній більшості – байдуже і лише кілька родин вбачає в ньому прорив у майбутнє, крок на шляху до європеїзації українського села. І серед тих кількох – сім'я Богдана і Зої Дідичів.

– Зиновій належить до тих людей, – говорить Богдан, – які ламають стереотипи. Якось телефонує до мене: Богдане, давай впорядкуємо пам'ятник Микиті Сьомаку. Микита Сьомак – це сотник УПА, уже згаданий друг Дмитра Ковальчука. В 2002 році в центрі Яринівки на його честь встановлено пам'ятник. Зрозуміло, що за 16 років він потемнів, під впливом дощів, вітрів, підніжжя обросло мохом. І от Зиновій Дмитрович зорганізував кількох небайдужих людей. Пам'ятник почистили пофарбували, впорядкували територію і висадили довкола кілька десятків лип і берізок. А буквально наступного дня якась добра душа пов'язала на хрест рушник.

З. Д. Ковальчук вважає, що в громаді дуже багато можна зробити власним прикладом, причому не надто афішуючи добре діло. Скажімо, торік напередодні Дня незалежності він разом з дружиною впорядкував територію довкола монумента на вшанування пам'яті розстріляних фашистами у 1943 році односельчан, а цю горіч на страсний тиждень пофарбував геральдичний знак на в'їзді в село.

Депутат сільської ради З. Д. Ковальчук – один з найпалкіших прихильників створення в районі об'єднаних територіальних громад, в тому числі і в Яринівці. Бо вважає, що саме в громаді люди, нарешті, відчують високу причетність до всього, що робиться на їхній вулиці, у їх населеному пункті, в районі, а відтак, зрештою, в державі. І бачиться вона йому, як отой газон-сад, в якому так багато простору, в якому так легко дихається, який підносить людську душу до чистих і світлих висот, здатних вдихнути в неї такі хвилююче-щемкі поетичні рядки: Україно моя, далі, грозами свіжо пропахлі, польова моя мрійнице, крапля у сонці з весла...

А ще Зиновій Ковальчук глибоко впевнений: ніколи і ніде жодному з нас уже не буде снитися Україна, як колись поету-бунтарю Григорію Чубаю, «тополею з обрубанним верхом», бо ми просто нікому не дозволимо обрубати його.

Надія ЯРМОЛЮК.